

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect perioada 2020-2023
Estimarea riscului pentru sănătatea umană atribuit expunerii la substanțe chimice
prioritare în Republica Moldova

Cifra proiectului 20.80009.8007.35

Scopul general al proiectului constă în evaluarea riscului expunerii populației Republicii Moldova la perturbatorii endocrini și elaborarea măsurilor de prevenție. Pentru realizarea scopului au fost trasate următoarele obiective specifice: determinarea și estimarea igienică a nivelului de expunere a populației RM la poluanții care afectează sistemul endocrin; evaluarea gradului de siguranță al alimentelor și produselor de uz frecvent din punct de vedere a sănătății populației; cuantificarea riscului pentru sănătatea umană atribuit expunerii la substanțe chimice ce afectează sistemul endocrin; studierea acțiunii nefaste a unor compuși chimici care afectează procesul reproductiv la animalele de laborator; elaborarea și implementarea politicilor orientate spre prevenirea încorporării și controlul expunerii la substanțe chimice care afectează sistemul endocrin.

În rezultatul studiului am obține date noi privind Nomenclatorul substanțelor chimice cu impact asupra sistemului endocrin. Pentru Republica Moldova principalele grupe de substanțe chimice cu efect perturbator asupra sistemului endocrin sunt: sunt produsele fitosanitare (PUF), ftalații, parabenii, bisfenolii, metalele grele. Principalele surse de expunere pentru republică sunt: Produsele agricole, produsele alimentare care au intrat în contact ambalajele din masă plastică, apa potabilă poluată, cosmetica, produsele din masa plastică inclusiv jucăriile. Rezultatele obținute denotă, că populația Republicii Moldova este expusă unui spectru larg de substanțe chimice cu impact asupra sistemului endocrin, fapt demonstrat de dinamica în creștere a maladiilor din acest grup. Datele noi obținute în cadrul studiului au permis determinarea particularitățile cantitative și teritorial dependente de răspândire a perturbatorilor endocrini în republică, cu evaluarea riscului de expunere a populației. În Republica Moldova domeniul vizat este parțial reglementat în unele acte normative elaborate și aprobate în ultimii ani. Este de menționat, că pentru următoarea perioadă o preocupare de bază a specialiștilor ANSP va constitui armonizarea legislației naționale la cea comunitară. Rezultatele obținute au permis elaborarea măsurilor de diminuare a impactului perturbatorilor endocrini asupra sănătății populației orientate către toți actorii cheie (factorii de decizii, medici, agenți economici și populație).

Principalele rezultate obținute în cadrul proiectului au fost publicate în 74 lucrări și prezentate la 18 forumuri științifico-practice naționale și internaționale. Membrii echipei de cercetare au obținut 7 medalii de aur, 3 medalii de argint, 2 medalii de bronz la 2 saloane PROINVENT (Cluj-Napoca, România) și 2 saloane EUROINVENT (Iași, România). Rezultatele obținute au fost implementate prin intermediul a 1 brevet de invenție, 3 opere științifice, 1 obiect de proprietate intelectuală, un rezumat al tezei de doctor în științe medicale și o teză habilitat în științe medicale și 4 ghiduri practice o broșură informativă și un glosar.
Conducătorul de proiect _____ / PÎNZARU Iurie

Data: _____

LȘ

Summary of the activity and results obtained in the project period 2020-2023
Estimation of the risk to human health attributed to exposure to priority chemical
substances in the Republic of Moldova

Project number 20.80009.8007.35

The project's main aim is to evaluate the population of the Republic of Moldova's exposure risk to endocrine disruptors and develop preventative measures. In order to achieve the aim, the following specific objectives were drawn: the hygienic assessment and estimation of the RM population's exposure level to contaminants that impact the endocrine system; quantification of the danger to human health associated with exposure to chemicals that impact the endocrine system; assessment of the food safety and commonly used items from the perspective of population health; researching the harmful impacts of certain substances on laboratory animals' reproductive systems; the development and implementation of policies designed to prevent the introduction of and control exposure to chemicals with impact on the endocrine system.

It was acquired new data on the nomenclature of chemicals that affect the endocrine system in result of the research. The main chemical groups that disrupt the endocrine system, and are used in the Republic of Moldova, are heavy metals, phthalates, parabens, bisphenols, and phytosanitary products (Php). Agricultural products, food that have come into contact with plastic packaging, contaminated drinking water, cosmetics, and plastic objects, especially toys, are the primary sources of exposure in the country. The population of the Republic of Moldova is exposed to a wide range of chemicals that might affect the endocrine system, as revealed by the increasing dynamics of diseases in this population, according to the collected information. With the backing of newly collected data during the study, the peculiarities of the quantitative and geographically dependent dissemination of endocrine disruptors across the republic were determined, and the population's risk of exposure was evaluated. The targeted field in the Republic of Moldova is somewhat regulated by some normative acts that have been developed and empowered recently. It should be noted that the NAPH specialists' main focus for the upcoming term will be harmonizing the national legislation. The results obtained allowed the development of measures to reduce the impact of endocrine disruptors on the health of the population aimed at all key actors (decision makers, doctors, economic agents and the population).

The main results obtained within the project were published in 74 papers and presented at 18 national and international scientific-practical forums. The members of the research team obtained 7 gold medals, 3 silver medals, 2 bronze medals at 2 PROINVENT salons (Cluj-Napoca, Romania) and 2 EUROINVENT salons (Iasi, Romania). The results obtained were implemented by means of 1 invention patent, 3 scientific publications, 1 object of intellectual property, a summary of the doctoral thesis in medical sciences and a habilitation thesis in medical sciences and 4 practical guides, an informative brochure and a glossary.

The project manager _____ / PÎNZARU Iurie

Date: _____

LȘ

